

Victor de Laveleye
(1894-1945)

Inventaris van het archief (1915-1945)

Victor de Laveleye (1894-1945)

Inventaris van het archief (1915-1945)

oktober 2007

Deze inventaris kan online geconsulteerd worden: www.liberaalarchief.be

Uitgegeven door het Liberaal Archief
Kramersplein 23, 9000 Gent
Tel. +32 9 221 75 05
Fax +32 9 221 12 15
E-mail: info@liberaalarchief.be
Website: www.liberaalarchief.be

© Liberaal Archief
D/2007/3927/11

Met steun van de
Vlaamse overheid

Inhoudstafel

I N H O U D S T A F E L	2
I N L E I D I N G	3
VICTOR DE LAVELEYE	3
HET ARCHIEF	4
AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER	4
VERWANTE ARCHIEVEN	4
BIBLIOGRAFIE	5
I N V E N T A R I S	6
I. DE POLITICUS	6
1. STUKKEN BETREFFENDE OPENBARE AMBTEN	6
2. STUKKEN BETREFFENDE DE LIBERALE PARTIJ	8
3. STUKKEN BETREFFENDE INSTITUTIONELE HERVORMINGEN	14
4. TOESPRAKEN EN VOORDRACHTEN	14
5. EENMALIGE OPDRACHTEN	17
II. DE PUBLICIST EN POLEMIST	19
1. THEMATISCHE DOSSIERS	19
2. DOSSIERS BETREFFENDE ÉÉN PUBLICATIE	21
III. DE ADVOCaat	22
1. AKTEN	22
2. BRIEFWISSELING	22
3. STUKKEN BETREFFENDE HET HOF VAN BEROEP VAN BRUSSEL	22
IV. ALGEMEEN	23
1. BRIEFWISSELING	23
2. AANTEKENINGEN	23
3. STUDIEDOSSIERS BETREFFENDE DE INTERNATIONALE POLITIEK	24
4. STUKKEN BETREFFENDE PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN	24
5. FAMILIEARCHIEF	25
6. DOCUMENTATIE	25
7. STUKKEN M.B.T. VICTOR DE LAVELEYE	25

Inleiding

Victor de Laveleye

Victor de Laveleye werd op 6 november 1894 geboren in Brussel. Zijn vader, Auguste-Albert, was advocaat en de achterneef van de Luikse hoogleraar en publicist Emile de Laveleye. Zijn moeder, Emma Lynen, was een telg van een Antwerpse liberale zakenfamilie.

De Laveleye groeide op in Brussel. Hij volgde les op het Koninklijk Atheneum, waarna hij rechten ging studeren aan de ULB. Bij de Duitse inval in augustus 1914 onderbrak hij die studies en nam hij dienst in het Belgische leger. Uiteindelijk promoveerde hij in 1920 tot doctor in de rechten en schreef hij zich in aan de balie van het Hof van Beroep van Brussel. Daarnaast hield hij zich ook bezig met sport: hij schopte het tot Belgisch kampioen tennis in het dubbelspel voor de heren en was kapitein van het nationale hockeyteam.

In 1923 huwde hij met Renée Hubert, met wie hij twee kinderen zou krijgen.

Na de liberale verkiezingsnederlaag van 1925 engageerde Victor de Laveleye zich in de Liberale Partij. In 1926 werd hij gemeenteraadslid in Sint-Gillis. In de daaropvolgende jaren werkte hij zich op tot het hoogste politieke niveau: in 1936 werd hij plaatsvervangend volksvertegenwoordiger en voorzitter van de Landsraad van de Liberale Partij. Dit voorzitterschap, dat maar een half jaar duurde, stond bijna volledig in het teken van een felle campagne tegen Rex. In 1937 werd hij even minister van Justitie in de regering van Paul Van Zeeland. Bij de verkiezingen van 2 april 1939 werd hij tot volksvertegenwoordiger verkozen.

Bij de Duitse inval wilde Victor de Laveleye zich bij het leger voegen, maar dit werd geweigerd. Hij stelde zich ter beschikking van de Belgische regering en volgde haar op haar terugtocht naar Oostende, Saint-Adresse en Poitiers. In Limoges stemde hij mee voor de voortzetting van de oorlog. Hij bekrachtigde op die manier mee de definitieve breuk tussen Leopold III en de regering.

Later trok hij naar Londen, waar na de aankomst van ministers Spaak en Pierlot de Belgische regering gevestigd werd. In Londen werkte hij mee aan de oprichting van een Belgisch Parlementair Bureau, dat gedurende de oorlog de werkzaamheden van de regering opvolgde. Vanaf 1942 was hij ook betrokken bij een ander raadgevend orgaan, de Conseil Consultatif.

Maar de Laveleye zou vooral bekend worden als de Franstalige stem van Radio Belgique, een initiatief van de BBC. In deze uitzendingen riep hij zijn luisteraars in België op om als symbolische verzetsdaad met de wijs- en middenvinger een V-teken te maken, waarbij “V” naargelang de taal stond voor Vrijheid, Victoire of Victory.

Na de bevrijding werd Victor de Laveleye minister van Openbaar Onderwijs in de regering Pierlot (27.9.1944 - 7.2.1945). Ondanks een verzwakkende gezondheid woonde hij in opdracht van de regering in april 1945 nog de conferentie van San Francisco¹ bij. Bij zijn terugkeer in België verslechterde zijn toestand echter zienderogen. Hij overleed op 14 december 1945.

---

¹ Oprichting van de Verenigde Naties.

Het archief

Het archief van Victor de Laveleye was lange tijd in twee gesplitst. Een deel is altijd in bezit gebleven van de familie. Op het Liberaal Archief worden fotokopies van deze stukken bewaard. Een ander deel werd tijdens de Tweede Wereldoorlog door de Duitse bezetter in beslag genomen, en samen met een hele reeks andere archieven na de Duitse nederlaag door het Rode Leger naar Moskou gevoerd.

Pas in 2002 werden de in Moskou bewaarde Belgische archieven terug overgedragen aan de rechtmatige eigenaars. Het archief van Victor de Laveleye werd terugbezorgd aan de familie, op het Liberaal Archief wordt een kopie van deze stukken bewaard op microfiche.

De twee delen van het archief van Victor de Laveleye vormen wel degelijk één geheel. Zowel inhoudelijk als chronologisch sluiten ze op elkaar aan. De stukken geven een vrij volledig beeld van zijn politieke carrière op nationaal niveau. Ze handelen o.a. over zijn werkzaamheden in het parlement, over de Liberale Partij en over zijn verblijf in Londen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zijn journalistieke archief hangt nauw samen met zijn politiek archief. Zijn publicaties waren zwaar politiek getinte polemische stukken die als ondersteuning dienden van zijn politieke werk. Daarnaast bevat het archief ook enkele stukken m.b.t. zijn advocatencarrière en m.b.t. zijn privé-leven.

Aanwijzingen voor de gebruiker

Het archief is vrij toegankelijk. De voertaal van het archief is het Frans, anderstalige stukken worden als dusdanig aangeduid. De opvraag- en citeertitel luidt *Liberaal Archief, Archief van Victor de Laveleye*, gevolgd door het samengesteld inventarisnummer².

Bij de stukken die te consulteren zijn op microfiche, wordt telkens het nummer van de opname(s) vermeld. Het eerste nummer duidt de microfiche aan, het tweede nummer de strook of stroken waar de opnames terug te vinden zijn.

In 1990 publiceerde het Liberaal Archief een inventaris van het eerste deel van het archief van Victor de Laveleye. De inleiding van deze inventaris, van de hand van Marcel Bots, kan online geconsulteerd worden op www.liberaalarchief.be.

Verwante archieven

Het Liberaal Archief bewaart ook het archief van de Liberale Partij en haar opvolgers (PVV, VLD) en van een reeks lokale afdelingen. Daarnaast worden ook de persoonlijke archieven van verschillende liberale politici bewaard, waaronder Omer Vanaudenhove, Henri Story, Arthur Vanderpoorten, Jacques Van Offelen, Albert Lilar, Paul Kronacker en Robert Godding.

---

² Bestaande uit het nummer van het hoofdstuk, gevolgd door het eigenlijke inventarisnummer.

Bibliografie³

BOTS (Marcel). *Inventaris van het archief van Victor de Laveleye 1894-1945*. Gent, Liberaal Archief, 1990, 75 p.

BRION (René). Georges de Laveleye. In: KURGAN-VAN HENTENRIJK (Ginette) e.a. *Dictionnaire des patrons en Belgique*. Bruxelles, De Boeck, 1996, p. 184-186.

DE LAVELEYE (Valentine). *Victor de Laveleye. Un destin inachevé*. Editions Valentine de Laveleye, 2003, 160 p.

DE SCHRYVER (August). *Oorlogsdagboeken 1940-1942. Met inleiding en commentaar over de Belgische ministers in Frankrijk en Londen door Herman van Goethem*. Tielt, Lannoo, 1998, 478 p.

DEVOS (Greta). Victor Lynen. In: KURGAN-VAN HENTENRIJK (Ginette) e.a. *Dictionnaire des patrons en Belgique*. Bruxelles, De Boeck, 1996, p. 439-440.

DUJARDIN (Vincent) & DUMOULIN (Michel). *Paul Van Zeeland 1893-1973*. Bruxelles, Racine, 1997, 283 p.

GRIMSTED (Patricia Kennedy). *Russia's "Trophy" Archives – Still Prisoners of World War II?*, 2002.

(<http://www.osa.ceu.hu/publications/2002/RussianTrophyArchives/RussianTrophyArchives.html> - 22.4.2004)

Ici Radio Belgique. Les meilleurs commentaires de Victor de Laveleye. Préface de M. Paul-Henri Spaak. Bruxelles, Ad. Goemare, 1949, 388 p.

STEENHOUT (Wouter) & VERMOTE (Michel). De zoektocht naar de 'verdwenen' Belgische en liberale archieven in Moskou. In: VERHULST (Adriaan) & PAREYN (Luc). *Huldeboek Prof. Dr. Marcel Bots. Een bundel wijsgerige en historische opstellen*. Gent, Liberaal Archief, 1995, p. 209-227.

TYSENS (Jeffrey). De Liberale Partij en de schoolkwestie. De rol van het congres van 1932. In: *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, XX, 1989, 1-2, p. 181-221.

VAN VELTHOVEN (Harry). *Zwerver in niemandsland. Julius Hoste en zijn Londens oorlogsdagboek*. Gent, Academia Press/Liberaal Archief, 2005, 290 p.

VERMOTE (Michel). *Back from Nowhere. The restitution of Belgian looted collections (1991-2001)*, 2001. (http://www.iisg.nl/archives_in_russia/vermote.pdf - 22.4.2004)

---

³ Zie ook de *Blauwe Wie is Wie* op www.liberaalarchief.be.

Inventaris

I. De politicus

1. STUKKEN BETREFFENDE OPENBARE AMBTEN

1.1. De gemeenteraad van Sint-Gillis

- 1.1.1. Nota's betreffende de fiscale problematiek in het Brusselse, gericht aan schepen Victor de Laveleye, met aantekeningen, s.d. Typoscript.

F39:5. Microfiche, 10 opnames.

- 1.1.2. Uitnodiging voor de gemeenteraad naar aanleiding van het overlijden van de koning, 19.2.1934. Microfiche, 1 opname.

F21a:3.

1.2. Het parlement

1.2.1. 1933-1940

DE PARLEMENTAIRE COMMISSIE ONDERWIJS

- 1.2.1.1. Processen-verbaal van de zittingen. Typoscripten met kladversies in handschrift, 1934-1935. Microfiche, 102 opnames.

F1:1 / F2:1-5 / F3:1, 3-4.

- 1.2.1.2. Inkomende brieven betreffende de organisatie van de parlementaire onderwijscommissie, 1933-1934, 1938. Microfiche, 20 opnames.

F2:1 / F3:2-5.

- 1.2.1.3. Nota's en aantekeningen, s.d. Microfiche, 6 opnames.

F1:1-2.

- 1.2.1.4. Krantenknipsels betreffende het onderwijs, s.d. Microfiche, 16 opnames.

F3:5 / F1:2-3.

STUKKEN BETREFFENDE DE PARLEMENTAIRE DEBATTEN

- 1.2.1.5. Tekst van een parlementaire toespraak van de Laveleye, 5.3.1940. Typoscript. 1 stuk (16 p.).

- 1.2.1.6. Aantekeningen voor parlementaire toespraken, s.d. Handschrift. 1 omslag.

- 1.2.1.7. Dossier met uittreksels uit de parlementaire handelingen, 1939-1940. Publicaties. 1 omslag.

STUKKEN BETREFFENDE DE VERSLAGGEVING VAN JUSTITIE

- 1.2.1.8. Dossier met wetteksten betreffende het Belgische vluchtelingenbeleid. Uittreksels uit het *Belgisch Staatsblad* en typoscripten van omzendbrieven, 1939-1940. Microfiche, 59 opnames.
F59:2-5 / F60:1-2.
- 1.2.1.9. Lijst van pedagogische instellingen en de hen toegewezen subsidies, afkomstig van het ministerie van Justitie, 1939-1940. Typoscript met correcties in handschrift. Microfiche, 49 opnames.
Bij de lijst zijn stukken gevoegd m.b.t. subsidiereglementen van het onderwijs en van culturele verenigingen.
F67:2-5 / F70:1.

1.2.2. 1940-1945*STUKKEN BETREFFENDE DE INSTALLATIE VAN DE BELGISCHE OVERHEDEN IN LONDEN EN DE DÉMARCHES VAN MARCEL-HENRI JASPAR, 1940*

- 1.2.2.1. Nota's betreffende de Belgische situatie na de capitulatie van het Belgische leger. 1 omslag (F, E).
- 1.2.2.2. Stukken betreffende de positie van Marcel-Henri Jaspar binnen de Belgische regering. 1 omslag.
- 1.2.2.3. Stukken betreffende het Parlementair Bureau en de positie van de volksvertegenwoordigers in Londen. 1 omslag.
- 1.2.2.4. Circulaires van het "Central Committee for War Refugees". 1 omslag (E).
- 1.2.2.5. Persoonlijke aantekeningen van Victor de Laveleye, zowel van het moment zelf als teksten van memoires achteraf. 2 omslagen.

STUKKEN BETREFFENDE HET BEHEER VAN BELGISCH CONGO

- 1.2.2.6. Brief van de oud-strijders van Stanleyville aan de Gouverneur betreffende de verdediging van Congo, met begeleidend schrijven van Camille Gutt, 18.12.1941. 1 omslag.
- 1.2.2.7. Nota's en memoranda, 1942, 1944. 1 omslag.
- 1.2.2.8. Rapport van Robert Godding aan Hubert Pierlot betreffende de Congolese situatie, met begeleidend schrijven van Camille Huysmans, 10.2.1942. 1 omslag.

STUKKEN BETREFFENDE DE CONSEIL CONSULTATIF

- 1.2.2.9. Stukken betreffende de organisatie, 1943. 1 omslag.

- 1.2.2.10. Stukken betreffende vragen aan de regering over het beleid, 1942-1943. 1 omslag.

STUKKEN BETREFFENDE RADIOTOESPRAKEN EN RADIO BELGIQUE

- 1.2.2.11. Briefwisseling met Paul-Henri Spaak, 1942-1943. 1 omslag.
- 1.2.2.12. Toespraak op de "French Service" ter gelegenheid van de Belgische Nationale Feestdag, 21.7.1943. 1 stuk.
- 1.2.2.13. Radiotoespraken voor Radio Belgique, 1944-1945. 1 omslag.

STUKKEN BETREFFENDE DE VOORBEREIDING VAN DE NAOORLOGSE PERIODE

- 1.2.2.14. Dossier betreffende de oorlogsdoelen van de geallieerden, [ca 1940]. 1 omslag.
- 1.2.2.15. Dossier betreffende de "Commission pour l'Etude des Problèmes d'Après-Guerre", met werkdocumenten en discussienota's, 1941. 1 omslag.
- 1.2.2.16. Stukken betreffende het "Front Belge de la Libération", s.d., 1943. 1 omslag.

1.3. Minister van Openbaar Onderwijs, 1944-1945

- 1.3.1. Toespraak naar aanleiding van een conferentie met jongerengroeperingen over de organisatie van het onderwijs, 23.10.1944. 1 stuk (F, N – 7 p.).
- 1.3.2. Beleidsnota, s.d. 1 stuk (11 p.).
- 1.3.3. Persbericht van Belga betreffende de installatie van een voorlopige commissie openbaar onderwijs, [najaar 1944]. 1 stuk.

2. STUKKEN BETREFFENDE DE LIBERALE PARTIJ

2.1. De Liberale Associatie van Sint-Gillis

- 2.1.1. Stukken betreffende een toespraak van Victor de Laveleye in zijn hoedanigheid van adjunct-secretaris van de Associatie, 1930. Microfiche, 23 opnames. F23:4-5.

2.2. Stukken betreffende de Fédération Libérale de Bruxelles

2.2.1. Stukken betreffende de interne organisatie en bestuurswerking

- 2.2.1.1. Statuten, 1926. Drukwerk. Microfiche, 9 opnames. F22:2-3.

- 2.2.1.2. Rapport voor de voorzitter van de Brusselse Liberale Federatie betreffende de cumulkwestie. Publicatie, typoscripten en kladversies in handschrift, [ca. 1934].
F21a:3-5 / F22:1. Microfiche, 33 opnames.
- 2.2.1.3. Aantekeningen betreffende de problematiek van de cumul, [ca. 1934].
F22:1. Microfiches, 2 opnames.
- 2.2.1.4. Tekstfragment van een toespraak betreffende de cumulkwestie, [ca. 1934].
F22:1. Microfiche, 1 opname.
- 2.2.1.5. Brief van L. Morichar betreffende de cumulkwestie, [ca. 1934].
F22:1-2. Microfiche, 5 opnames.
- 2.2.1.6. Inkomende brief van de Liberale Associatie van Brussel, s.d.
F22:1. Microfiche, 1 opname.
- 2.2.1.7. Ingekomen brief betreffende de statuten van de federatie, 14.11.1934.
F22:2. Microfiche, 1 opname.
- 2.2.1.8. Notulen van bijeenkomsten, 1934. Handschriften. Microfiche, 2 opnames.
F22:2.
- 2.2.1.9. Krantenknipsels betreffende statuten en cumul, [ca. 1934].
F22:3. Microfiche, 2 opnames.
- 2.2.1.10. Uitnodiging voor een vergadering van het "Comité Directeur", 4.7.1933.
F28:3. Microfiche, 1 opname.
- 2.2.1.11. Uitnodigingen voor de zitting van de Algemene Vergadering van 14.1.1931.
F32:2-3. Microfilm, 4 opnames (4 ex.).
- 2.2.2. *Stukken betreffende de inhoudelijke werking***
- 2.2.2.1. Ingekomen nota van de Landsraad betreffende pas doorgevoerde fiscale hervormingen, november 1930. Microfiche, 10 opnames.
F24:2-3.
- 2.2.2.2. Rapport van M. Loumaye betreffende pas doorgevoerde fiscale hervormingen, 1931. Typoscript. Microfiche, 9 opnames.
F24:1.
- 2.2.2.3. Tekst van L. Vertongen betreffende fiscaliteit, 14.6.1931. Publicatie.
F24:1-2. Microfiche, 7 opnames.
- 2.2.2.4. Uitnodiging voor activiteiten, 1934. Microfiche, 1 opname.
F32:3.

2.3. Stukken betreffende de Landsraad

2.3.1. *Stukken betreffende de Voorbereidende Commissie Onderwijs, 1932*

Zie ook onder nr. 1.2.1. en 2.4.1.

STUKKEN BETREFFENDE DE ORGANISATIE EN INHOUDELIJKE WERKING

- 2.3.1.1. Stukken betreffende de organisatie van de voorbereidende commissie onderwijs, met briefwisseling, 1932. Microfiche, 17 opnames.
F8:3-4.
- 2.3.1.2. Voorontwerp van het rapport van de voorbereidende commissie onderwijs van het Liberaal Congres van 18 & 19.6.1932. Microfiche, 26 opnames.
F5:2-4.
- 2.3.1.3. Rapport van de voorbereidende commissie onderwijs voorgelegd op het Liberaal Congres van 18 & 19.6.1932. Typoscripten en kladversies in handschrift. Microfiche, 74 opnames.
F1:4-5 / F4:1-5 / F5:1 / F6:4-5 / F7:1-2
F8:4-5 / F9:1 / F15:1, 5.
- 2.3.1.4. Notulen van vergaderingen van de voorbereidende commissie onderwijs, s.d. Handschrift. Microfiche, 3 opnames.
F6:2-3.

BRIEFWISSELING

- 2.3.1.5. Briefwisseling betreffende de werking van de commissie onderwijs van het Liberaal Congres, 1932. Microfiche, 3 opnames.
F1:4.
- 2.3.1.6. Ingekomen stukken met nota's en informatie betreffende de toestand van het onderwijs in België. Met kanttekeningen en correcties van Victor de Laveleye in handschrift. Microfiche, 145 opnames.
F5:4-5 / F6:1-2 / F7:2 / F13:1-2 / F15:3 / F16:1-3, 5 / F17:1-3.
- 2.3.1.7. Briefwisseling met standpunten van liberale prominenten en organisaties betreffende het openbaar onderwijs, s.d. Microfiche, 16 opnames.
F12:5 / F13:1 / F15:3 / F17:4.
- 2.3.1.8. Ingekomen brieven met besprekingen van het rapport van Victor de Laveleye, 1932. Microfiche, 4 opnames.
F15:2-3.

PERSOONLIJKE AANTEKENINGEN

- 2.3.1.9. "Moyens de défense de l'enseignement public", [1932]. Handschrift. Microfiche, 7 opnames.
F12:5.

- 2.3.1.10. Aantekeningen betreffende de publicatie “Enseignement en Belgique depuis 1830” van A. Mélot, s.d. Handschrift. Microfiche, 5 opnames.
F13:2.

DOCUMENTATIE

- 2.3.1.11. Stukken betreffende het wetsvoorstel Mundeleer-Fisher, met aantekeningen, [ca. 1932]. Microfiche, 47 opnames.
F7:2-3 / F12:3-4 / F14:2.
- 2.3.1.12. Krantenknipsels betreffende de onderwijsproblematiek, s.d. Microfiche, 29 opnames.
F1:3-4 / F5:2 / F6:5 / F7:2 / F13:4 / F15:2-5 / F17:4.
- 2.3.1.13. Wetsontwerp betreffende de taalregeling in het bewaarschool-, lager en middelbaar onderwijs, 20.4.1932. Microfiche, 3 opnames.
F5:2.
- 2.3.1.14. Knipsel uit de resoluties van het Liberaal Congres van 26 & 27.7.1919. Microfiche, 2 opnames.
F6:2.
- 2.3.1.15. Congresresoluties van de Liberale Jonge Wachten, 1932. Microfiche, 11 opnames.
F6:3-4.
- 2.3.1.16. Brochure “Un Essai de Solution de la Question Scolaire” van D. Horrent, s.d. Microfiche, 16 opnames.
F7:4-5 / F8:1.
- 2.3.1.17. Publicatie “Enseignement Libre et Enseignement Officiel” in *Le Flambeau*, maart 1931. Microfiche, 20 opnames.
F7:5 / F8:1-2.
- 2.3.1.18. Publicatie “Enseignement Libre et Enseignement Officiel” in *Le Flambeau*, maart 1932. Microfiche, 7 opnames.
F8:2.
- 2.3.1.19. Aantekeningen met verwerkte gegevens, s.d. Handschriften. Microfiche, 5 opnames.
F9:1-2.
- 2.3.1.20. Afleveringen van het *Bulletin Bimestriel* van de “Ligue de l’Enseignement”, 1923, 1927-1929, 1931. Microfiche, 58 opnames.
F9:2-5 / F10:1, 3-5 / F12:2-3.
- 2.3.1.21. Publicatie “L’Amélioration de notre Enseignement Public”, in *Bibliothèque de Propagande du Conseil National du Parti Libéral*, 1925. Microfiche, 18 opnames.
F10:1-3.
- 2.3.1.22. Publicatie “L’Action Cléricale dans l’Enseignement”, in *L’action Rationaliste Belge*, 1932. Microfiche, 18 opnames.
F11:1-3.

- 2.3.1.23. Publicatie “Le Programme Libéral en matière d’Enseignement public” in *Bibliothèque de Propagande du Conseil National du Parti Libéral*, 1925. F11:3-5 / F12:1-2. Microfiche, 24 opnames.
- 2.3.1.24. Notulen van de zittingen van de Provinciale Raad van Brabant, 1931. Publicatie. F13:2-4. Microfiche, 13 opnames.
- 2.3.1.25. Aflevering van *La revue catholique*, 6.5.1932. F16:4-5. Microfiche, 32 opnames.
- 2.3.2. *Stukken betreffende het wetsvoorstel van M.-H. Jaspar tot oprichting van een hypotheekbank, 1933***
- 2.3.2.1. Wetsvoorstel van Jaspar, 1933. Publicatie. F26:1-2. Microfiche, 4 opnames.
- 2.3.2.2. Rapport van Schmidt betreffende grondkredieten, s.d. Typoscript. F26:2. Microfiche, 4 opnames.
- 2.3.2.3. Persoonlijke aantekeningen van Victor de Laveleye, s.d. Handschrift. F26:2. Microfiche, 4 opnames.
- 2.3.3. *Stukken betreffende het “Comité d’études” en de voorbereiding van het Liberaal Congres van 19 en 20 oktober 1935***
- 2.3.3.1. Ontwerpresoluties en nota’s van het comité, s.d. Typoscript. F37:253. Microfiche, 39 opnames.
- 2.3.3.2. Lijst van de rapporteurs van de voorbereidende commissies, s.d. Typoscript. F38:1. Microfiche, 1 opname.
- 2.3.3.3. Nota “Projet d’organisation de Propagande”, s.d. Typoscript. F35:3. Microfiche, 2 opnames.
- 2.3.3.4. Nota van de Liberale Associatie van Brussel betreffende de reorganisatie van de partij, s.d. Typoscript. F35:3. Microfiche, 2 opnames.
- 2.3.3.5. Verslag en resoluties van het jaarlijkse congres van het Landelijk Verbond der Liberale Jonge Wachten, 16.4.1933. Publicatie. F35:3-5. / F36:1-3. Microfiche, 36 opnames.
- 2.3.3.6. Toespraak van Louis Mettwie, Burgemeester van St.-Jans-Molenbeek voor de plaatselijke Liberale Associatie, [16.9.1934]. Typoscript. F36:4. Microfiche, 21 opnames.

- 2.3.3.7. Resolutie van de Liberale Dagen van 7 & 8.12.1935. Publicatie.
F36:4-5 / F37:1-2. Microfiche, 21 opnames.
Hoogst waarschijnlijk door Victor de Laveleye achteraf bij het dossier gevoegd vanwege de
gelijkaardige problematiek.
- 2.3.3.8. Tekst van een toespraak van M.-H. Jaspar betreffende het liberalisme, s.d.
Typoscript. Microfiche, 9 opnames.
F37:5.
- 2.4. Stukken betreffende congressen en liberale dagen**
- 2.4.1. *Stukken betreffende het Liberaal Congres, 18 en 19.6.1932***
Zie ook onder nr. 2.3.1.
- 2.4.1.1. Notulen van de tweede dag van het Liberaal Congres, 19.6.1932.
F13:5 / F14:1. Microfiche, 26 opnames.
- 2.4.1.2. Resoluties van het Liberaal Congres inzake onderwijs, 1932. Publicatie met
ontwerpteksten in typoscript en handschrift. Microfiche, 21 opnames.
F14:3-5.
- 2.4.1.3. Aantekeningen, [1932]. Handschriften. Microfiche, 21 opnames.
F14:2-5.
- 2.4.1.4. Krantenknipsel betreffende het Congres, [1932]. Microfiche, 1 opname.
F14:5.
- 2.4.2. *Stukken betreffende de Liberale Dagen van de Middenstand, 1933-1934***
- 2.4.2.1. Notulen van de zittingen van de Tweede Liberale Dag van de Middenstand,
14.1.1934. Typoscript. Microfiche, 70 opnames.
F22:4-5 / F23:1-4.
- 2.4.2.2. Dossier betreffende de Liberale Dagen van de Middenstand, derde sectie,
"Protection du petit et du moyen commerce", 1933-1934.
F32:3-5 / F33:1-5 / F34:1-5 / F35:1-5. Microfiche, 175 opnames.
Divers dossier met rapporten, nota's, correspondentie, notulen van vergaderingen, persoonlijke
aantekeningen en documentatie. Naast stukken van de sectie zelf komen ook stukken voor van
Brusselse Liberale Associaties, de Liberale Jonge Wachten en katholieke jongerenverenigingen.
In die laatste wordt verwezen naar publicaties van Victor de Laveleye m.b.t. de middenstand.
- 2.4.2.3. Ingekomen en uitgaande briefwisseling betreffende fiscaliteit en de rol van
Victor de Laveleye in de Liberale Dagen van de Middenstand, met in bijlage
nota's en rapporten, 1934. Microfiche, 40 opnames.
F38:1, 3-5.
- 2.4.2.4. Aantekeningen, s.d. Handschriften. Microfiche, 7 opnames.
F38:1-2.
- 2.4.2.5. Krantenknipsels, 1933. Microfiche, 10 opnames.
F38:2-3.

2.5. Stukken betreffende het voorzitterschap

- 2.5.1. Toespraken en richtlijnen van de voorzitter, 1936-1937. 1 omslag.
2.5.2. Briefwisseling, 1936-1937. 1 omslag.
2.5.3. Agenda's en aantekeningen, 1936-1937. 1 omslag.
2.5.4. Knipsels, 1936-1937. 1 omslag.

2.6. Stukken betreffende verkiezingen

- 2.6.1. Oproep van "un groupe de libéraux saint-gillois" om onder andere op Victor de Laveleye te stemmen tijdens de poll naar aanleiding van de wetgevende verkiezingen van 1932. 1 stuk.
- 2.6.2. Dossier "Elections 1936", met aantekeningen en divers documentatiemateriaal over actualiteit en politiek in het algemeen, de verwezenlijkingen van de Liberale Partij in de regering, en het Liberale programma en platform. Met onder andere de resoluties van de Liberale Dagen van de Middenstand in 1935.
F24:3-5 / F25:1-5 / F26:1. Microfiche, 78 opnames.

3. STUKKEN BETREFFENDE INSTITUTIONELE HERVORMINGEN

- 3.1. Syllabus van het "Centre d'Etudes pour la Réforme de l'Etat" betreffende de Belgische staatsstructuur, met een bijgevoegd rapport [1935?]. Typoscript.
F72:2-5 / F73:1-2. Microfiche, 80 opnames.
- 3.2. Krantenknipsels en uittreksels uit publicaties betreffende de Belgische staatsstructuren, ca. 1935. Microfiche, 64 opnames.
F83:4-5 / F84:1-5 / F85:1.

4. TOESPRAKEN EN VOORDRACHTEN**4.1. Dossiers met briefwisseling met de organisatoren, documentatiemateriaal en sporadisch kladversies van de tekst van de toespraak**

- 4.1.1. Toespraak voor de Liberale Kantonale Associatie Ukkel, s.d.
F46:5 / F47:1. Microfiche, 3 opnames.
- 4.1.2. Voordracht voor Librado over de neutraliteitspolitiek van België, met aantekeningen in handschrift, s.d. Microfiche, 8 opnames (N).
F46:3.
- 4.1.3. Voordracht voor de Liberale Associatie van Brussel, sectie Laken over de Volkenbond, 17.12.1931. Microfiche, 3 opnames.
F45:4.

- 4.1.4. Voordrachten voor het Belgisch Nationaal Instituut voor Radio-omroep over Antwerpen en de Nederlands-Belgische relaties, februari 1932.
F41:4. Microfiche, 4 opnames.
- 4.1.5. Voordracht voor de Liberale Associatie van Sint-Jans-Molenbeek over de Belgische politieke situatie, 1.2.1932.
F44:5. Microfiche, 17 opnames.
- 4.1.6. Voordracht voor de “Union des Commerçants” van Watermaal-Bosvoorde over de economische situatie, 8.2.1932. Met aantekeningen van de speech.
F45:4-5. Microfiche, 11 opnames.
- 4.1.7. Voordracht voor de Liberale Associatie van Sint-Jans-Molenbeek over economische en internationale politiek, 19.2.1932. Met kladversie in typoscript en afleveringen van het *Bulletin Mensuel de la Fédération Postscolaire*.
F41:5 / F44:5 / F45:1-2. Microfiche, 24 opnames.
- 4.1.8. Voordracht in Halle over België en de wereldcrisis, 29.2.1932. Met aantekeningen van de redevoering.
De betrokken organisatie is niet bekend.
F45:2-4. Microfiche, 28 opnames.
- 4.1.9. Voordrachten voor de “Université Populaire de Ixelles” over de buitenlandse politiek van België, 29.2.1932 & 7.3.1932.
F45:4. Microfiche, 1 opname.
- 4.1.10. Voordracht voor de “Fédération Libérale de Bruxelles” over de politieke strategie en het programma van de Liberale Partij, 4.4.1932. Met aantekeningen van de speech in handschrift.
F44:4-5. Microfiche, 17 opnames.
- 4.1.11. Voordracht voor de “Fédération Postscolaire de Saint-Gilles” over de schoolkwestie, 6.4.1932.
F41:5. Microfiche, 1 opname.
- 4.1.12. Voordracht voor de Liberale Jonge Wachten over de schoolkwestie, 14.4.1932.
F41:4-5. Microfiche, 7 opnames.
- 4.1.13. Voordracht voor de “Foyer de Bruxelles” over de toestand in Europa, 23.6.1932.
F44:3-4. Microfiche, 6 opnames.
- 4.1.14. Voordracht voor de Liberale Jonge Wachten van Sint-Gillis over België en de mondiale economische crisis, [ca. 28.6.1932].
F44:3. Microfiche, 1 opname.
- 4.1.15. Voordracht voor Librado over België en de mondiale economische crisis, 1.7.1932. Met kladversies in typoscript en handschrift en documentaire krantenknipsels.
F41:5 / F43:4-5 / F44:1-3. Microfiche, 61 opnames (F, N).

- 4.1.16. Voordracht voor de Liberale Associatie van Anderlecht over de Belgische politieke situatie en de verkiezingen, 30.9.1932. Met kladversies in typoscript en handschrift. Microfiche, 112 opnames.
F42:1-5 / F43:1-4.
- 4.1.17. Voordracht voor de Liberale Associatie van Koekelberg over de schoolkwestie, 12.11.1932. Microfiche, 10 opnames.
F41:5 / F42:1.
- 4.1.18. Voordracht voor de Liberale Jonge Wachten van het arrondissement Brussel over politieke tendensen bij de jeugd, met aantekeningen van de toespraak en documentaire krantenknipsels, 18.1.1934. Microfiche, 90 opnames.
F39:4 / F51:5 / F52:1-5 / F53:1-4.
- 4.1.19. Voordracht voor de Liberale Studenten van de Vrije Universiteit Brussel over België en de internationale situatie, 21.3.1934. Met documentaire krantenknipsels. Microfiche, 28 opnames.
F45:5 / F46:1-2.
- 4.1.20. Voordracht voor “Le Foyer” – Volksuniversiteit van Sint-Gillis over de buitenlandse politiek van België, 1.4.1934. Microfiche, 6 opnames.
F46:5.
- 4.1.21. Voordracht voor de Liberale Associatie van Kortrijk over de internationale situatie, 27.11.1934. Microfiche, 9 opnames.
F46:4-5.
- 4.1.22. Voordracht voor de Liberale Jonge Wachten van Sint-Gillis over de Belgische defensie, 23.11.1934. Met aantekeningen voor de redevoering. Microfiche, 58 opnames.
F47:1-5.
- 4.1.23. Voordracht voor de Liberale Associatie van Sint-Jans-Molenbeek over de herziening van het Liberale partijprogramma, 22.11.1935. Microfiche, 9 opnames.
F46:3-4.
- 4.1.24. Voordracht voor “L’Union Belge Pour la Société des Nations” in Gent, 2.12.1935. Microfiche, 1 opname.
F46:3.
- 4.1.25. Voordracht voor de Liberale Associatie van Aarlen, [ca. 1.1.1936]. Microfiche, 3 opnames.
F46:3.
Het onderwerp is onbekend.

4.2. Teksten van toespraken

- 4.2.1. Dossier “Question Linguistique”, bestaande uit aantekeningen en fragmenten kladtekst in typoscript van toespraken die Victor de Laveleye in het Nederlands heeft gehouden, met sporadisch documentaire krantenknipsels en briefwisseling, s.d. Microfiche, 157 opnames (N, F).
F54:5 / F55:1-5 / F56:1-5.
Ondanks de titel van het dossier gaan deze toespraken niet alleen over de taalkwestie, maar ook over diverse onderwerpen als de internationale politiek en het economische beleid. “Question Linguistique” slaat dus veeleer op de taal dan op de inhoud.
- 4.2.2. “Grand débat contradictoire”, tekst van een debat tussen Victor de Laveleye en Léon Degrelle te Brussel, 14.12.1936. 1 stuk (75 p.)
- 4.2.3. “Face au nouveau Moyen-Age”, toespraak gehouden op de meeting van de “Association Libérale et Constitutionnelle d’Anvers”, 22.12.1937. Publicatie. 1 stuk (16 p.).
- 4.2.4. “Le Roi Albert”, toespraak gehouden op het Paleis van Schone Kunsten in Brussel voor de Universiteit van Brussel, 7.4.1938. Publicatie. 1 stuk (31 p.).

5. EENMALIGE OPDRACHTEN

5.1. Stukken betreffende de bijeenkomst van de Volkenbond in Genève, september 1931

- 5.1.1. Briefwisseling. Microfiche, 1 opname.
F53:4.
- 5.1.2. Aantekeningen betreffende het verloop van de conferentie. Microfiche, 34 opnames.
F53:4-5 / F54:1-3.
- 5.1.3. Nota’s in typoscript. Microfiche, 20 opnames.
F53:1, 3-4.
- 5.1.4. Blanco inschrijvingsformulier voor de “Union Belge pour la Société des Nations”, met voorstelling van de organisatie en haar activiteiten. Publicatie. Microfiche, 2 opnames.
F54:2.
- 5.1.5. Verslag van de minister van Buitenlandse Zaken ten aanzien van het parlement betreffende de vergadering van de Volkenbond, 1931. Publicatie. Microfiche, 13 opnames.
F60:2-4.
- 5.1.6. Krantenknipsels. Microfiche, 41 opnames.
F53:4-5 / F60:4-5 / F61:1-3.

5.2. Analyse van de Liberale Partij, 1934

- 5.2.1. Analyse van de Liberale Partij door de Laveleye, in opdracht van “une personnalité qui se trouve amenée par la mort de son père à occuper une position politique très importante” [Leopold III], 1934. 1 omslag.

5.3. Stukken betreffende de Conferentie van San Francisco, 1945

- 5.3.1. April-juni 1945. 1 omslag.

II. De publicist en polemist

1. THEMATISCHE DOSSIERS

- 1.1. Krantenknipsels met stukken van Victor de Laveleye betreffende de oorlog tussen China en Japan, 1931-1932. 1 omslag.
- 1.2. Krantenknipsels met stukken van Victor de Laveleye betreffende de Volkenbond en de Ontwapeningsconferentie, 1932-1933. 1 omslag.
- 1.3. Typoscripten van gepubliceerde en niet gepubliceerde teksten betreffende de buitenlandse politiek van België, die Victor de Laveleye wilde bundelen in een publicatie. Met begeleidend schrijven, 1934. 1 pak.
- 1.4. Krantenknipsels met opiniestukken van Victor de Laveleye in *L'Etoile Belge* over het onderwijs, met reacties van andere polemisten, 1932.
F14:1. Microfiche, 10 opnames.
Zie ook nrs. 2.3.1. en 2.4.1.
- 1.5. Stukken betreffende opiniestukken van Victor de Laveleye over het Plan De Man, 1934**
- 1.5.1. Briefwisseling met *Le Soir* betreffende een ingezonden stuk van Victor de Laveleye met een analyse van het Plan van de Arbeid. Microfiche, 5 opnames.
F17:4.
- 1.5.2. Gepubliceerde verslagen van zittingen van de "Société d'économie politique", waarin werd gediscussieerd over het Plan van de Arbeid, april-mei 1934.
F17:4-5 / F18:1-2, 5. Microfiche, 22 afbeeldingen.
- 1.5.3. Aflevering van *Le Bleuët / De Koornbloem* met verslag en bespreking van een voordracht die Victor de Laveleye heeft gehouden over het Plan van de Arbeid.
F18:2-3. Microfiche, 10 opnames.
- 1.5.4. Aantekeningen. Microfiche, 31 opnames.
F18:3-4 / F19:2 / F21:1-2, 4-5 / F21a:3.
- 1.5.5. Tekst "Après quatre mois de discussions sur le plan De Man". Typoscript.
F18:4-5. Microfiche, 8 opnames.
Het was een stuk bedoeld voor publicatie in *Le Soir*. De krant weigerde echter het artikel op te nemen. Zie ook 1.3.1.
- 1.5.6. Tekst betreffende het Plan van de Arbeid. Typoscript.
F18:5 / F19:1-2. Microfiche, 12 opnames (2 ex.).
- 1.5.7. Tekst "Les partis politiques, la crise et les classes moyennes". Typoscript.
F20:3-4. Microfiche, 13 opnames.
Schematische tekst die een weergave van een speech lijkt.

- 1.5.8. Brief van het “Institut d’Economie Européenne” betreffende het Plan van de Arbeid, 12.2.1932. Met in bijlage een samenvatting van het plan in typoscript. F21:4-5. Microfiche, 7 opnames.
- 1.5.9. Diverse krantenknipsels betreffende het Plan van de Arbeid, o.a. in *L’Etoile Belge*. F20:5 / F21:1-3, 5 / F21a:1-3. Microfiches, 29 opnames.
- 1.5.10. Krantenknipsels met een analyse van het Plan De Man die in serievorm in de “Moniteur des Intérêts Matériels” verscheen. F19:1 / F20:4-5 / F21:1-3, 5 / F21a:1. Microfiche, 27 opnames.
- 1.5.11. Brochure van M. Buset, “L’action Pour le Plan”, 1934. F19:2-5 / F20:1-3. Microfiche, 40 opnames.
- 1.5.12. Nota van M. Loumaye ten behoeve van de sectie economie en financiën, [Liberaal Congres 18 & 19.6.1932?]. F21:4. Microfiche, 2 opnames.
- 1.5.13. Publicatie “Les tendances actuelles du Socialisme”, 1934. F21a:1-2. Microfiche, 8 opnames.
- 1.6. Dossier betreffende de polemiek rond het fiscale statuut van coöperatieven, gevoerd naar aanleiding van een reeks publicaties van Victor de Laveleye in *Le Soir*, 1933-1934**
- 1.6.1. Afleveringen van *Le Soir* met de artikelenreeks van Victor de Laveleye betreffende de fiscale regelgeving omtrent coöperatieven, 1933. F30:4-5. Microfiche, 8 opnames.
- 1.6.2. Briefwisseling, met reacties op de publicaties, 1933. F27:2-5. Microfiche.
- 1.6.3. Aantekeningen, s.d. F27:2-3 / F28:1, 3-4 / F30:3-5 / F31:1-4. Microfiche, 56 opnames.
- 1.6.4. Nota van “l’Association Belge des Commerçants Détaillants” betreffende de fiscale regelgeving voor coöperatieven, 1934. F27:2. Microfiche, 2 opnames.
- 1.6.5. Nota van de “Union Nationale des Classes Moyennes” betreffende het spanningsveld tussen de coöperatieven en de middenstand, [ca. 1934]. F27:4. Microfiche, 3 opnames.
- 1.6.6. Tekstschema “Exemple Comparatif du Régime Fiscal d’une Société Anonyme et d’une Société Coopérative”, [ca. 1933-1934]. Typoscript. F28:1. Microfiche, 7 opnames.
Het is niet duidelijk of deze tekst geschreven is door Victor de Laveleye. Toch valt het aan te nemen, omdat nogal wat correcties en kanttekeningen in zijn handschrift zijn aangebracht.

- 1.6.7. Krantenknipsels, s.d. Microfiche, 72 opnames.
F27:2, 5 / F28:1-5 / F29:1-5 / F31:2, 4.
- 1.6.8. Politieke stukken betreffende coöperatieven, met briefwisseling tussen politici, uittreksels uit de parlementaire annalen en nota's. Microfiche, 9 opnames.
s.d., 1923, 1932-1933.
F31:1-2.
- 1.6.9. Documentatiedossier betreffende accijnzen op voedingsmiddelen, met aantekeningen, krantenknipsels en ingekomen stukken van de "Groupement des Maisons à Succursales de Belgique", 1933. Microfiche, 11 opnames.
F31:3-4.
- 2. DOSSIERS BETREFFENDE ÉÉN PUBLICATIE**
- 2.1. Documentatiedossier betreffende een opiniestuk over pachtcontracten voor ondernemingen in *Le Soir*, 1933**
- 2.1.1. Aantekeningen. Microfiche, 2 opnames.
F26:2.
- 2.1.2. Nota van G. Deumens voor de "commission consultative des loyers", met begeleidend schrijven van G. Deumens, 12.2.1933. Microfiche, 8 opnames.
F26:3-4.
- 2.1.3. Nota van A. Versé ten behoeve van de minister van Justitie, ter aanvulling van die van Deumens, met begeleidend schrijven van A. Versé, [1933].
F26:2-3. Microfiche, 5 opnames.
- 2.1.4. Krantenknipsels betreffende de problematiek. Microfiche, 12 opnames.
F26:2-3.
- 2.1.5. Publicatie H. Janne "Le Problème du Chômage", in *Le Flambeau*, mei 1935.
F26:4-5 / F26:1. Microfiche, 17 opnames.
- 2.2. Dossier betreffende een publicatie in *L'Esprit Libéral* betreffende de taalproblematiek in het onderwijs, 1930**
- 2.2.1. Briefwisseling. Microfiche, 7 opnames.
F51:3-4.
- 2.2.2. Aantekeningen. Microfiche, 5 opnames.
F51:4.
- 2.2.3. Krantenknipsels en documenten van de Senaat. Microfiche, 3 opnames.
F51:4.

III. De advocaat

1. AKTEN

- 1.1. Akte van de Orde van Advocaten betreffende de stage van Victor de Laveleye, 29.4.1920. 1 stuk.
- 1.2. Akte van de Orde van Advocaten betreffende de inschrijving van Victor de Laveleye als advocaat aan het Hof van Beroep, 1.5.1920. 1 stuk.

2. BRIEFWISSELING

- 2.1. Briefwisseling met “La Nationale Pharmaceutique” naar aanleiding van een vraag om juridisch advies betreffende de fiscale wetgeving, 1934. Met fotokopie van een brief van de “Nationale Unie van den Middenstand” aan Premier Charles de Broqueville. Microfiche, 10 opnames.
F27:1-2.
- 2.2. Briefwisseling met de “Ligue contre la flamandisation de Bruxelles” betreffende het gebruik van het Nederlands in de Brusselse gerechtshoven, met in bijlage uittreksels uit de *Journal des Tribunaux* en *La Chronique Judiciaire*, 1934. Microfiche, 28 opnames.
F39:1-3.

3. STUKKEN BETREFFENDE HET HOF VAN BEROEP VAN BRUSSEL

- 3.1. Dossier betreffende het gebruik van het Nederlands in de gerechtshoven. Met stukken betreffende de Orde van Advocaten aan het Hof van Beroep en andere advocatenverenigingen, stukken betreffende diverse wetsvoorstellen, nota's, aantekeningen van Victor de Laveleye, documentaire krantenknipsels en uittreksels uit publicaties, 1929-1933. Microfiche, 259 opnames.
F61:3-5 / F62:1-5 / F63:1-5 / F64:1-5 / F65:1-5 / F66:1-5 / F67:1-2.

IV. Algemeen

1. BRIEFWISSELING

1.1.	Inkomende stukken	
1.1.1.	s.d.	1 omslag.
1.1.2.	1930.	1 omslag.
1.1.3.	1931.	1 omslag.
1.1.4.	1932.	1 omslag.
1.1.5.	1933.	1 omslag.
1.1.6.	1934.	1 omslag.
1.1.7.	1939.	1 omslag.
1.1.8.	1940.	1 omslag.
1.1.9.	1942.	1 omslag.
1.1.10.	1943.	1 omslag.
1.1.11.	1944.	1 omslag.
1.1.12.	1945.	1 omslag.
1.2.	Inkomende brieven betreffende het bijwonen van diverse meetings, 1932. Handschriften. Microfiche, 4 opnames (N, F). F54:4.	
1.3.	Inkomende en uitgaande stukken betreffende sociaal dienstbetoon, 1934-1936. F47:5 / F48:1-5 / F49:1-5 / F50:1-5 / F51:1-3. Microfiche, 246 opnames (N, F).	

2. AANTEKENINGEN

2.1.	Dossier met persoonlijke notities, s.d., 1915, 1922, 1931-1933. In 1932 besliste Victor de Laveleye om persoonlijke notities samen te brengen over politieke gebeurtenissen en naar zijn aanvoelen belangwekkende voorvallen in zijn privé-leven. Hij noemde het dossier "Notes et Souvenirs". Het bevat krantenknipsels, aantekeningen en kladversies van geschriften en correspondentie, die gaan over zijn belevenissen tijdens de Eerste Wereldoorlog, zijn deelname aan een vergadering van de Volkenbond, diverse politieke situaties en de rel naar aanleiding van zijn artikel over Hitler.	1 omslag.
2.2.	Uitgetypte tekst van zijn oorlogsdagboek 1914-1918. Verschillende versies, n.a.v. de uitgave ervan door zijn dochter Valentine de Laveleye.	1 omslag.
2.3.	"Résumé des événements internationaux de 1919 à 1939": aantekeningen betreffende de diplomatieke geschiedenis van Europa tijdens het interbellum, waarin Victor de Laveleye op zoek gaat naar de oorzaken van de Tweede Wereldoorlog, [1939]. Manuscripten.	1 omslag.
2.4.	Aantekening opgemaakt in Londen betreffende een gesprek met Van Richtofen in 1938, 3.1.1943. Handschrift.	1 stuk.

- 3. STUDIEDOSSIEERS BETREFFENDE DE INTERNATIONALE POLITIEK**
Met aantekeningen in handschrift, nota's in typoscript en documentaire persknipsels.
- 3.1. Belgisch buitenlands beleid, s.d. Microfiche, 23 opnames.
F73:3-4.
- 3.2. Belgisch-Duitse akkoorden betreffende de wisselkoersen, ca. 1934.
F73:5 / F74:1-2. Microfiche, 42 opnames.
- 3.3. De conferentie van San Remo, 19-26.4.1920. Microfiche, 68 opnames.
F74:3-5 / F75:1-2.
- 3.4. Oorlogsschulden van België aan de VS uit de Eerste Wereldoorlog en het moratorium op de afbetalingen van Amerikaans president H. Hoover, 1931.
F75:4-5 / F76:1-5 / F77:1-2. Microfiche, 87 opnames.
- 3.5. De akkoorden van Lausanne, 1932. Microfiche, 22 opnames.
F75:2-4.
- 3.6. De Internationale Monetaire en Economische Conferentie van Londen, 1933.
F77:2-5 / F78:1-2. Microfiche, 54 opnames.
- 4. STUKKEN BETREFFENDE PRIVÉ-AANGELEGENHEDEN**
- 4.1. Foto van Victor de Laveleye met hockeyploeg, s.d. 1 stuk.
- 4.2. Dossier "Emile de Laveleye", met publicaties en een bibliografie van Emile de Laveleye, aantekeningen en correspondentie, s.d. Microfiche, 35 opnames.
F31:4-5 / F32:1-2.
- 4.3. Stukken betreffende de evacuatie van Victor de Laveleye van het front door ziekte, en het daaropvolgende verlof, 1915. 1 omslag.
- 4.4. Programmabrochure van een avondactiviteit van de "Royal Leopold Club", 1923. 1 stuk.
- 4.5. Akte betreffende de verkoop van bouwgrond en een garage met bijgebouw aan Mevr. de Laveleye, 3.3.1932. 1 stuk.
- 4.6. Akte van het besluit van de Prins Regent om Victor de Laveleye de toelating te geven het ereteken van Commandeur in de Orde van het Britse Rijk te dragen, 5.9.1945. 1 stuk (F, N).
- 4.7. Tekst van het lied "The Arlington Boys", s.d. 1 stuk (E).
Het betreft een satirisch lied dat de romantische kwaliteiten bezingt van Belgische politici in Londen.

5. FAMILIEARCHIEF

- 5.1. Brief van het "Commissariat Général de Belgique" van de Wereldtentoonstelling in Parijs aan Juffr. Lynen, met dank voor bewezen diensten, 20.8.1899. 1 stuk.
- 5.2. Brief van Victor de Laveleye aan zijn vader betreffende zijn ziekteverlof in Londen tijdens de Eerste Wereldoorlog, 1915. 1 stuk.

6. DOCUMENTATIE

- 6.1. Krantenknipsels betreffende diverse onderwerpen, 1932-1939.
F39:4 / F40:1-5 / F41:1-3. Microfiche, 54 opnames.
- 6.2. Dossier betreffende België en de internationale politieke en economische situatie, bestaande uit krantenknipsels en uittreksels uit *Le Flambeau*, *La Revue Economique Internationale* en *Comptes Rendus des Travaux de la Société d'Economie Politique*. Met sporadische aantekeningen in handschrift en typoscript. [ca.1935]. Microfiche, 106 opnames.
F57:1-5 / F58:1-5 / F59:1.
Vermoedelijk stelde Victor de Laveleye het dossier samen naar aanleiding van een toespraak. In de papieren zijn in ieder geval fragmenten van kladteksten terug te vinden.
- 6.3. Notulen van de senaatszitting ter goedkeuring van de akkoorden van Den Haag van 20.1.1930, 12.2.1930. Publicatie. Microfiche, 95 opnames (137 p.).
F70:1-5 / F71:1-5 / F72:1.
- 6.4. Krantenknipsels en uittreksels uit publicaties betreffende de Vlaamse kwestie en het gebruik van het Nederlands in de administratie, ca. 1930-1931.
F78:3-5 / F79:1-5 / F80:1-5. Microfiche, 133 opnames (F, N).
- 6.5. Krantenknipsels en uittreksels betreffende het politieke leven bij de Belgische jongeren, 1933-1934. Microfiche, 97 opnames.
F81:1-5 / F82:1-5 / F83:1-4.

7. STUKKEN M.B.T. VICTOR DE LAVELEYE

- 7.1. Persknipsels betreffende het leven van Victor de Laveleye, met voornamelijk informatie over diens activiteiten tijdens de Tweede Wereldoorlog, s.d., 1941-1942, 1945, 1978. 1 omslag (F, N).
- 7.2. Brieven met deelbetuigingen naar aanleiding van de dood van Victor de Laveleye, 1945. 1 omslag.